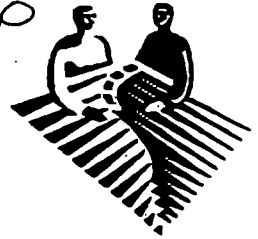

TELEFAX

P2DB-X-00030

dienst landelijk gebied

voor ontwikkeling en beheer

aan instelling/bedrijf Projectbureau Zeevingen datum 4-5-2000

ter attentie van M. ELZINGA

faxnummer 0113-216124

kenmerk .....

van contactpersoon A. kruyshaar

aantal pagina's inclusief deze 3

regio/provincie/afd .....

telefoon .....

kenmerk .....

Dienst Landelijk Gebied
Westingel 58
4461 DM Goes
Postbus 6
4460 AA Goes
Tel: 0113-237911
Fax: 0113-237350

opmerkingen

Hierbij de wijziging volgens afspraak

Vriendelijke groet,

Arnout kruyshaar

004603 2000 PZDB-X-00030

voorlopige advisering over de landschappelijke inpa

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: *Paviljoenpolder*

Datum: *2 mei 2000*

Door: *A. Kruijshaar, Dienst Landelijk Gebied*

Aanleiding

In 1996 is een begin gemaakt met de versterking van de zeeweringen langs de Westerschelde. Door Rijkswaterstaat werd geconstateerd dat bij de werkzaamheden verschillen in de vormgeving optraden tussen de dijkvakken waaruit de zeewering bestaat. Daarom is aan de Dienst Landelijk Gebied (DLG) gevraagd een landschapsvisie op de zeeweringen van de Westerschelde op te stellen. Deze is in november 1998 vastgesteld door het projectbureau Zeeweringen.

Vanaf dit moment wordt bij elk op te stellen bestek voor de aanpassing van de zeeweringen van de Westerschelde rekening gehouden met de adviezen uit de landschapsvisie.

Landschapsvisie

Het landschap op en rond de zeewering wordt bepaald door de Westerschelde en door de zeewering zelf, die zich als een continu lijnvormig element door het landschap beweegt. Uit de landschapsvisie blijkt dat de continuïteit wordt bepaald door:

- *De waterdynamiek;*
- *De vegetatie;*
- *De historische dijkopbouw;*
- *De waterkerende functie.*

Het continue, lijnvormige kenmerk van de zeewering dreigt echter te verdwijnen. Op basis van technische randvoorwaarden, de (min of meer toevallige) beschikbaarheid van het materiaal en de aanwezige natuurwaarden en -potenties en administratieve grenzen worden verschillende typen bekledingsmaterialen toegepast. Hierdoor treden grote verschillen op binnen dijkvakken en tussen de dijkvakken onderling.

De landschapsvisie geeft aan hoe bij de aanpassingen van de glooiingen aantasting van het beeld voorkomen/beperkt kan worden. Het beeld bestaat uit een horizontale zonering van bekledingsmaterialen op het dijklichaam en is tot stand gekomen door het patroon van bekledingsmaterialen te laten 'reageren' op de eerder genoemde aspecten.

Het advies komt in het kort neer op de volgende punten:

1. Het benadrukken van de horizontale opbouw door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel;
2. Donkere materialen gebruiken in de ondertafel;
3. Lichte materialen gebruiken in de boventafel;
4. Verticale overgangen beperken en zo min mogelijk in de boven- en ondertafel laten samenvallen;
5. Onderhoudspad niet met asfalt verharderen, maar bijvoorbeeld met betonblokken, om zo min mogelijk de grasberm te onderbreken;
6. In de landschapsvisie genoemde cultuurhistorische en recreatieve elementen krijgen extra aandacht;
7. Het afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen;

Dijkvak Paviljoenpolder

De ondertafel op dit dijkvak is in principe voldoende getest. De betonblokken in de boventafel zijn echter onvoldoende sterk en worden daarom verwijderd. De betonblokken worden voor zover mogelijk (op z'n kant) hergebruikt. In het

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde**Dijkvak: Paviljoenpolder****Datum: 2 mei 2000****Door: A. Kruijshaar, Dienst Landelijk Gebied**

---

oorspronkelijke profiel zijn drie deelgebied te onderscheiden. Tussen dp 0 en dp 4 bevindt zich een hoog voorland en wordt een aparte constructie gekozen. Het aparte karakter van dit gebied rechtvaardigt het mogelijk afwijken van de landschapsvisie op deze plek. Tussen dp 4 en dp 23 is in eerste instantie gekozen voor asfalt en vanaf dp 23 voor betonzuilen met gekantelde betonblokken in het onderste deel. Dit naar aanleiding van de milieu-inventarisatie. In het overleg zijn de uitgangspunten hiervan gewijzigd zodat vier deelgebieden ontstaan. Tussen dp 4 en dp 13 komen betonzuilen, van dp 13 tot dp 36 komt asfalt en van dp 29 tot dp 43 komen ecozuilen.

Het waterbouw-asfalt heeft niet de voorkeur vanuit de landschapsvisie, vanwege de kleur en het ontbreken van de doorgroei van grasvegetaties. Vanuit het kosten aspect is deze constructie echter veel voordeliger. Door het asfalt af te werken met een grijze splitlaag is de impact van het asfalt minder. Met de aanpassingen van de deelgebieden is de eenheid van het dijkvak verminderd en zijn de verschillende materialen toegenomen. Het oorspronkelijke alternatief past beter in de landschapsvisie.

Resultaat:

1. De horizontale opbouw is door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel benadrukt;
2. De koperslakblokken in de ondertafel voldoen aan het advies van de landschapsvisie;
3. De betonzuilen en de gekantelde betonblokken in de boventafel voldoen aan het advies van de landschapsvisie. Het gebruik van waterbouw asfalt en ecozuilen in de boventafel hebben vanuit de landschapsvisie niet de voorkeur. De afwerking met een grijze (betonkleurige) splitlaag verbetert dit beeld al enigszins;
4. Vertikale overgangen zijn alleen in de boventafel aanwezig en vallen dus niet samen met overgangen in de ondertafel;
5. Voor het onderhoudspad van asfalt zijn nog geen alternatieven bekend. Geadviseerd wordt daarom om het pad te voorzien van een slijtlaag die qua kleur aansluit op de boventafel. Dit beperkt de impact van het onderhoudspad;
6. Het af strooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen is alleen van toepassing bij de beton- en ecozuilen;

P2DB-X-00030

Dienst Landelijk Gebied

TELEFAX

dienst landelijk gebied

aan instelling / bedrijf	Projectbureau Zeeweringen	datum	2-5-2000
ter attentie van faxnummer	M. Elzinga 0113-216124	aantal pagina's	3
kenmerk	<i>JW Stager</i>	inclusief deze	
van contactpersoon kenmerk	A. Kruijshaar		

opmerkingen Hierbij de (voorlopige) advisering over de landschappelijke inpassing van het dijkvak Paviljoenpolder. Mochten er wijzigingen optreden in de toetsing van de ondertafel, dan zal ik mijn advies aanpassen na het volgende overleg.

Met vriendelijke groet,

Arrout Kruijshaar

Dienst Landelijk Gebied
 Zeeland
 Westsingel 58
 Postadres: 6
 4460 AA Goes
 Telefoon: 0113-237911
 Fax: 0113-237350
 Telegramadres: Landvts
 Telex: 32040 Lavini

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde

Dijkvak: *Paviljoenpolder*

Datum: *2 mei 2000*

Door: *A. Kruijshaar, Dienst Landelijk Gebied*

Aanleiding

In 1996 is een begin gemaakt met de versterking van de zeeweringen langs de Westerschelde. Door Rijkswaterstaat werd geconstateerd dat bij de werkzaamheden verschillen in de vormgeving optraden tussen de dijkvakken waaruit de zeewering bestaat. Daarom is aan de Dienst Landelijk Gebied (DLG) gevraagd een landschapsvisie op de zeeweringen van de Westerschelde op te stellen. Deze is in november 1998 vastgesteld door het projectbureau Zeeweringen. Vanaf dit moment wordt bij elk op te stellen bestek voor de aanpassing van de zeeweringen van de Westerschelde rekening gehouden met de adviezen uit de landschapsvisie.

Landschapsvisie

Het landschap op en rond de zeewering wordt bepaald door de Westerschelde en door de zeewering zelf, die zich als een continu lijnvormig element door het landschap beweegt. Uit de landschapsvisie blijkt dat de continuïteit wordt bepaald door:

- *De waterdynamiek;*
- *De vegetatie;*
- *De historische dijkopbouw;*
- *De waterkerende functie.*

Het continue, lijnvormige kenmerk van de zeewering dreigt echter te verdwijnen. Op basis van technische randvoorwaarden, de (min of meer toevallige) beschikbaarheid van het materiaal en de aanwezige natuurwaarden en -potenties en administratieve grenzen worden verschillende typen bekledingsmaterialen toegepast. Hierdoor treden grote verschillen op binnen dijkvakken en tussen de dijkvakken onderling.

De landschapsvisie geeft aan hoe bij de aanpassingen van de glooïngen aantasting van het beeld voorkomen/beperkt kan worden. Het beeld bestaat uit een horizontale zonering van bekledingsmaterialen op het dijklichaam en is tot stand gekomen door het patroon van bekledingsmaterialen te laten 'reageren' op de eerder genoemde aspecten.

Het advies komt in het kort neer op de volgende punten:

1. Het benadrukken van de horizontale opbouw door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel;
2. Donkere materialen gebruiken in de ondertafel;
3. Lichte materialen gebruiken in de boventafel;
4. Verticale overgangen beperken en zo min mogelijk in de boven- en ondertafel laten samenvallen;
5. Onderhoudspad niet met asfalt verharderen, maar bijvoorbeeld met betonblokken, om zo min mogelijk de grasberm te onderbreken;
6. In de landschapsvisie genoemde cultuurhistorische en recreatieve elementen krijgen extra aandacht;
7. Het afstrooien van de bovenste 4 meter van de glooïng met grond voor de sneller vestiging van grassen;

Dijkvak 'Perkpolder Oost'

De ondertafel op dit dijkvak is in principe voldoende getest. De betonblokken in de boventafel zijn echter onvoldoende sterk en worden daarom verwijderd. De betonblokken worden voor zover mogelijk (op z'n kant) hergebruikt. In het

Advies landschappelijke vormgeving Zeeweringen Westerschelde**Dijkvak: Paviljoenpolder****Datum: 2 mei 2000****Door: A. Kruijshaar, Dienst Landelijk Gebied**

oorspronkelijke profiel zijn drie deelgebied te onderscheiden. Tussen dp 0 en dp 4 bevindt zich een hoog voorland en wordt een aparte constructie gekozen. Het aparte karakter van dit gebied rechtvaardigt het mogelijk afwijken van de landschapsvisie op deze plek. Tussen dp 4 en dp 23 is in eerste instantie gekozen voor asfalt en vanaf dp 23 voor betonzuilen met gekantelde betonblokken in het onderste deel. Dit naar aanleiding van de milieu-inventarisatie. In het overleg zijn de uitgangspunten hiervan gewijzigd zodat vier deelgebieden ontstaan. Tussen dp 4 en dp 13 komen betonzuilen, van dp 13 tot dp 36 komt asfalt en van dp 29 tot dp 43 komen ecozuilen.

Het waterbouwasfalt heeft niet de voorkeur vanuit de landschapsvisie, vanwege de kleur en het ontbreken van de doorgroei van grasvegetaties. Vanuit het kosten aspect is deze constructie echter veel voordeliger. Door het asfalt af te werken met een grijze splitlaag is de impact van het asfalt minder. Met de aanpassingen van de deelgebieden is de eenheid van het dijkvak verminderd en zijn de verschillende materialen toegenomen. Het oorspronkelijke alternatief past beter in de landschapsvisie.

Resultaat:

1. De horizontale opbouw is door het toepassen van verschillende materialen in de onder- en de boventafel benadrukt;
2. De koperslakblokken in de ondertafel voldoen aan het advies van de landschapsvisie;
3. De betonzuilen en de gekantelde betonblokken in de boventafel voldoen aan het advies van de landschapsvisie. Het gebruik van waterbouw asfalt en ecozuilen in de boventafel hebben vanuit de landschapsvisie niet de voorkeur. De afwerking met een grijze (betonkleurige) splitlaag verbetert dit beeld al enigszins;
4. Vertikale overgangen zijn alleen in de boventafel aanwezig en vallen dus niet samen met overgangen in de ondertafel;
5. Voor het onderhoudspad van asfalt zijn nog geen alternatieven bekend. Geadviseerd wordt daarom om het pad te voorzien van een slijtlaag die qua kleur aansluit op de boventafel. Dit beperkt de impact van het onderhoudspad;
6. Het af strooien van de bovenste 4 meter van de glooiing met grond voor de sneller vestiging van grassen is alleen van toepassing bij de beton- en ecozuilen;